

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvenjši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl. za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četrstopenjske pete vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“.

Opraviništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Modrost naših nemškutarjev.

[Izv. dop.]

Mnogo se je uže pisalo o sedanjem ljudskem štetju, ter obilo se tudi ljudstvo opominjalo, da naj se pri popisovanju ne sramuje in ne zametuje svojega materinega jezika, ter ne izdaje svojega naroda, temveč da naj vsak svojo narodnost ali bolje rečeno, kot popisovalna pola kaže, svoj občevalni jezik (umgangssprache) brez kakega strahu pove in vpisati veli. Nikdo naj se ne boji ali sramuje svoje narodnosti. Tako edino namreč bi se moglo doseči število, katero bi potem pokazalo, koliko je tega in onega naroda v našem cesarstvu. Ako bi se na ta način pri popisovanju ali ljudskem štetju ravno, dobilo bi se število, katero bi se smelo pravično in resnično imenovati. A na tak način, kakor pišejo ljubljanski slovenski listi, kako da se namreč po hišah ondotnih nemškutarjev v zadevi ljudskega štetja postopa, da gospodar, nemšur, vso svojo družino s posli vred, ki morebiti, ali vsaj verjetno je, da jih je še veliko mej njimi, ki prav nič nemškega ne umejo, vse nemšurjem prištevati, nij mogoče doseči pravičnega števila Slovencev. Veliko jih bo na ta način za nas zgubljenih in za nemšurje pridobljenih.

Vprašam vas torej ljubljanske sovražnike našega naroda: Kje je tista vaša pravičnost, o kateri vi vedno veste po svojih listih toliko pridigovati? Kje je ona resničnost in poštenost vaših dejanj, katere vi do neba slavite? Če tako delate, ali vam pripusti vaša vest, če je kaj imate, se pravičnim prištevati? Pri takem ravnanju mislim, da ne; kajti s tem delate nam Slovincem mnogo, mnogo krivice. In če se kdo hoče pravičnim in poštenim

prištevati, obrača naj svoje reči tako, da nikomur krivice ne dela, tudi svojemu največjemu sovražniku ne. Pomislite malo, koliko vpitja in vriša ste naredili, ko nam sedanja vlada hoče nekoliko pravična biti. Vedno kričite, kakor da bi vas kdo davil, pa se vas še nobeden pritaknil nij. Vedno čenčate o krivicah, katera se vam godi, a pokazati nemate ničesa; nasprotno vam pa mi Slovenci lahko dokažemo toliko krivic, katere ste nam vi naredili, da bi vas lahko v nje pokopali.

Da so naši nasprotniki, nemškutarji, vedno le na to delali, kako bi večje število svojih privržencev si pridobili, je samo ob sebi verjetno. Pa kako do tega priti, to jih je gotovo nekoliko tiščalo okrog srca. Kaj, to jih je težilo? Tega skoro nij mogoče verjeti, vsaj nemšurska modrost vedno čuva in pazi, kje jej bo mogoče se pokazati. A obžalovati je, da se za njo mnogokrat potika velika neumnost in nespamet, kot se je ravno sedaj zgodilo, ko so se delale popisovalne pole. Naši sovražniki so namreč, da bi več nedolžnih ujeli v svoje zanjke, zapisali v popisovalno polo občevalni jezik, namesto narodnost. Tu se je pokazala modrost naših nasprotnikov v prav obilokrat pomanjšanej meri.

Kje namreč je liberalnej modrosti pri izdelovanju ljudsko-štetvenih pol podpolznilo? Nikjer drugod, kot pri besedi „umgangssprache“. In zakaj? to sledi.

Kaj se pravi po naše „umgangssprache“, mi nij treba praviti. Pomislimo rajše, kako se beseda „občevalni jezik“ z občnim ljudskim štetjem vjema. Kdo li sme po tem takem štetju biti? Na vsak način le tisti, ki je popolno govorjenja zmožen, kajti le tak sme v oddelku „občevalni jezik“ zapisan biti, ki ustmeno ob-

čuje z drugimi ljudmi. No, kaj pa bo z gluho-nemi, nemškutarski modrijani? Kateri občevalni jezik pa imajo ti? Na kakšne ušesa pa vi poslušate gluho-neme, da boste zamogli one usmiljenja vredne siromake razvrstiti in določiti njih „umgangssprache“? Mi Slovenci, vem, da nemamo takih ušes, da bi mogli slišati in razložiti, kateri občevalni jezik taki reveži rabijo. Glejte modrijani, kako sami sebe zazasmehujete! Ti ljudje po vaših mislih ne smejo štetiti biti, ker nemajo nobenega občevalnega jezika. Oni le kažejo; to pa delajo po slovenski, kot po nemški. Kakšen občevalni jezik jim boste priredili? Pa vsaj vaša modrost tudi kaj takega zna zmisliti, zatorej sem radoveden to zvediti.

Dalje imamo še drugačne ljudi mej soboj, kateri se po mislih naših nasprotnikov ne smejo vpisati v popisovalno polo, ali pa vsaj nemogoče je razložiti njih „umgangssprache“. In to so otroci, ki še ne znajo govoriti. Kdo li je tako moder prorok, da bode vedel uže za kakih petnajst ali dvajset let naprej od vsakega otroka, kako bode, ko doraste, občeval, ali slovenski ali nemški, ali kako drugače? To gotovo vé le nemškutarska modrost. Nemšur bo gotovo vsak rekel: Kakor starši občejujejo, tako bodo tudi otroci.

Gotovo je to: Zdanje ljudsko štetje bo na dan dovedlo takih števil, ki ne bodo imele nobene veljave.

F. P. J.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 14. januarja.

Taaffejev razgovor z dopisnikom prške „Politik“ je različno uplaval na stranke in novine. Liberalci nijso zadovoljni s Taaffejevo

Listek.

Zverinjak v ameriškem gozdu.

(Po Fr. Gerstäckerju.)

(Dalje.)

Tako sta se oba lovca pomenkovala o vedno bližje prihajajočem vozu, kateri se je zdaj uže lahko opazil in kateremu sta se zdajci dva soseda pridružila, ugibajoč, kaj da bode tujec s tako čudno zalogo tu v gozdu počel. Da bode pa tujec svoje reči pustil le za denar gledati, to nij prišlo nikomur na um in se v resnici nij mogel nihče tega domisliti; kajti malokateri teh kmetovalcev in lovcev imel je v svojej hiši, morda tam za pečjo kje, le pol dolarja. Tega moral je pa vsagdo dobro shraniti, kajti lahko bi se zgodilo, da pride kako pismo — se ve da od kod, tega nihče sam nij vedel — in v takej sili mora se imeti doma kak božjak. Pošta hotela je imeti na

vsak način gotovih novcev, a nij hotela sprejemati v zameno raznih kôž ali pa jelenovega stegna, če je pa sploh te stvari vzela, jih je pa nesramno malo plačala.

Tuj gost bližal se je pa bolj in bolj prostoru, psi so zalajali in Vat, stari lovec medvedji, ki je dobil na enkrat sled od óne strani, vzdigne razsojevaže smrček visoko kvišku, dihne zrak v sé — kihne — potem pa, ko se je še jedenkrat previdno ozrl po svojem gospodarji, pobriše jo v stran v goščad.

„Ha, ha, ha!“ smeji se steward, ki je opazoval gibanje psa, „ali ste videli, Wilson, starec je katamunta zavohal, a mu hoče zdaj sled odtegniti. — Vat, — les pojdi, le-sem, pravim, nazaj, drugače se ti bode Francoz le smijal, da te je imel za norca, — Vat, neumno tele, nazaj pojdi!“

Na črnem, veselem, kocinastem konjiči prijahal je zdajci gori po cesti jezdec pred zaostalo rajdo. A ob prihodu tujčevem pričeli

so psi tako tuliti in lajati, da bi se ne slišalo grmečega Boga, ter nij bilo čuti nobenega poziva, nobenega vprašanja ali pozdravljenja. Francoz je pa mej tem uže klokuk uljudno snel z glave, ter je jahal k obema možema, katera sta kričala nad svojimi psi in s tem vris še poveljčala. Ko je koncem vendal malo potihnilo, vpraša ju Francoz, kje da je tu na okolo najboljši prostor, kjer bi za šest ali osem dnij svoj šator mogel postaviti.

„Najboljši prostor, sir? o, uže kje“, smeji se mu steward, „tam-le na voglu Washingtonske in sikamorske ulice, — ali pa tukaj na voglu tržnega prostora, kjer si je Wilson drva nasekal; vse jedno je, kjer le vidite kak prostor!“

„Na voglu Washingtonske in sikamorske ulice?“ ponavlja strmé Francoz, na vse strani se ozirajoč — „kje pa je kakšen vogel, gospoda?“

„No, jaz mislim, da je napis tukaj gori na deskah dosti velik in razločen“, pravi Wil-

izjavo; prvič zato ne, ker je rekel grof Taaffe, da so bili zgorenje-avstrijski in drugi kmetje tendenciozno zapeljani v vprašanji glede zemljiškega davka. Drugič liberalcem nij všeč, da hoče pravico dati Taaffe tudi Čehom. Nemški nacionalci vidijo veliko nevarnost „za državo“ v tem, ker grof Taaffe počasi kruši zdanje „ustavoverno večino gospodske zbornice“ — zdaj se Taaffe-ja uže boje, ker dela previdno. „Politik“ pa omenja v listu od četrta samo onega dela Taaffe-jeve izjave, ki se dotika vseučilišnega češkega vprašanja. Ona piše, da Čehi želé in terjajo, da se zdanje vseučilišče v Pragi razdeli jezikovno in da bosta oba dela avtonomna. Za to da bodo stali vsi češki poslanci kot jeden mož, ministerstvu nasproti pa je to „aut — aut“. — Nas Slovencev se Taaffejeva izjava ne more dotikati v nobednem oziru.

Agitacija zoper jude razširila se bode tudi po Avstriji: pričela se je zdaj mej **moravskimi** Nemci. O tej zadevi dobro piše „Moravska Orlice“: Ne more se tajiti, da so bili judje v Avstriji še bolj scartljani, kakor na Nemškem. Centralistiške vlade so bile od judov odvisne, in judje so delali svojo lastno politiko. Agitacija zoper jude je zdrava reakcija narodov.

O kmetiskem gibanji po zgorenjej in dolnej Avstriji in o avstrijskih **nemških liberalcih** piše „Schl. Ztg.“: Opozicija avstrijskega državnega zbora trudi se jako, da bi to kmetško gibanje za se ukoristila, a ne vidi se, da bi se kmetje dali rabiti za štafazo za to ali ono agitacijo, nego da hočejo zastopati samo svoje interese.

Vtelesenje **Vojne Krajine** z materjo zemljo Hrvatsko se bliža sicer svojemu izvršenju, a stalo bode, predno se to vprašanje stalno reši, dosti bojev še mej Hrvati in Magjari. To se vidi uže iz Tiszinega sklepnega predloga, ki ga je stavil v prvej seji peštanskega sabora 10. t. m. in ki pozivlje zbornico, da voli regnikolarno deputacijo, ki bode z regnikolarno deputacijo hrvatsko sporazumno določila, koliko poslancev da bi potem Hrvatska pošiljala v peštanski sabor, kadar se jej pridruži tudi Vojna Krajina. O tem pa pravi § 33. člena 33. zakona od leta 1868, da se ima število poslancev pomnožiti v razmeri s prebivalstvom. Magjari hote preko zakona na Hrvate pritiskati. Bomo videli, kaj bodo obravnavanja regnikolarnih deputacij pokazala.

Vnanje države.

Gledé **mirovnega evropskega sodišča** — čegar porod je tako težaven — poročajo atenske novine, da ga je grška vlada ustmeno odbila, ter odobrujejo to. — Nasproti temu je pa zdaj porta baje bolj prijazna mirovnemu sodišču.

Iz **Peterburga** se javlja 13. t. m.: Oficijalno poroča veliki knez Mihael in potrjuje zmago Skobeleva nad Geog-Tepi. General

Petruševič je padel, 6 oficirjev in 74 mož je mrtvih in ranjenih. Tekinci imajo 300 mrtvih.

„P. C.“ poroča, da namerava **bolgarski** finančni minister Karavelov finančno reformo. Vse davkoplačevalce da misli uvrstiti v 10 razredov, katerih najvišji bode plačeval na leto po 300 levov, najnižji pa po 5 l. Dohodkov bilo bi na tak način letnih 42 m., tedaj za 18 milj. več nego doslej.

Francoški vnanji minister je poslal uže tretjo energično noto grškej vladi priporočajoč jej, da mirnim potom skuša rešiti mejno vprašanje.

Angleški državni tajnik za nasebine Kimberley je sprejel dné 12. t. m. deputacijo, ki je prosila za neodvisnost Traansvalskeje. Kimberley je odgovoril, da je vse mogoče, če boerci ustavijo svoje sovražnosti do angleških vojakov ter bi bila srečna angleška vlada, ako bi našla pravi pot do sporazumljenja.

Na **Irskem** se je doslej zgodilo 179 zločinov zoper varnost na življenji, 210krat je bilo zažgano, manjših zločinov število je pa nebrojno.

Dopisi.

Iz **Ljubljane** 14. jan. [Izv. dopis.] Predvčerajšnja „N. Fr. Pr.“ je imela iz Ljubljane ta telegram: „Zagotavlja se, da dvorni svetovalec Kaltenegger ostane deželni glavar kranjski in da bode vselej za vodstvo kranjskega deželnega zbora odpust dobival. Opravila v deželnem odboru bode najstari ud deželnega odbora vodil.“ — Ta telegram spada spet mej tiste znane novinarske „race“, katere so bile od nekda iz Ljubljane v dunajske liste navadne. Dopisnik je hotel grošni honorar zaslužiti, zato se je zmisli nekaj in telegrafiral. Kajti povedano je uže bilo, da Kaltenegger ne bode tega deželnega zbora nikdar več vodil, zato ker se ne snide nikdar več, narodnjakov vanj ne bo, to je amen. Pa tudi trebalo ne bode, da bi vanj hodili! — Kar se pa tiče začasnega vodstva opravil deželnega odbora po najstarešem odborniku, to nij treba nič telegrafovati, ker ume se samo ob sebi, ker je po deželnem redu zakonito določeno.

Le čuditi se je pa skoro, da take novice iz Ljubljane nahajajo sem ter tam celo pri naših ljudéh vere, čeravno so nas dunajski listi uže toli in tolikrat nalagali. Če je agitator Kaltenegger prestavljen bil na dolge prošnje in zahteve narodne stranke — in to je gotovo! — vendar ga vlada ne bode nemškutarskej opozicijonalnej kliku za ljubo zdaj puščala na starem mestu brez vsega uzroka in tako svoje lastne naredbe snedala!

Iz Postojne 13. jan. [Izv. dop.] Čitalnica postojnska je v občnem zboru 30. decembra 1880 kod načelnika društvu zopet uže večletnega predsednika vrlega narodnjaka gospoda Ignaca Doxata in za podpredsednika gospoda Miroslava Vičiča enoglasno izvolila. Na dejati se je, da se bo društvo bolj oživilo, k čemur bode gotovo, vrh dolge predpusti, tudi spremen društvenih prostorov v hišo gospoda Matija Laurenčiča, kamer se društvo še v teku t. m. preseli, veliko pripomogel.

Iz Celovca 12. jan. [Izv. dop.] Prištenji ljudstva, ki se je zdaj vršilo, bo famozna rubrika „Umgangssprache“ število Slovencev žalibog res tako zmanjšala, da ne bo čuda, ako vlada ostalo majheno kopico potem še bolj ignorira, kakor do zdaj. — Posebno se bo pa gotovo svet čudil skrčenemu številu Slovencev na Koroškem, kjer kmetu manjka narodne zavesti in se večjidel še ne briga ali ga komisar zapíše kot Slovenca ali kot Nemca. Da bode čisto slovenskim okolicam nemških mest, kakor Celovca, Beljaka itd., potem skoz in skoz slovenskeje rožnej dolini, kjer vlada terorizem fužinskih uradnikov, oktroirana jedino zveličavna „deutsche Umgangssprache“, se samo po sebi razume. Ali tudi izobraženim, po mestih naseljenim Slovincem nij pripuščeno se kot Slovenca zabeležiti.

V Celovcu biva, ako bi se pravično in nepristransko štelo, gotovo tri tisoč Slovencev, — in mej temi velik del celovške inteligence, ker tukaj najdeš v vseh uradniških, trgovskih in učiteljskih krogih Slovenstvo močno zastopano, ravno tako kakor pri obrtnij in sploh mej delavci in posli.

Neverjetni terorizem je velik del tukajšnjih Slovencev mogel, zatajiti svoj materini jezik. — ali precejšnje število se nij pustilo strašiti in je ponosno zapisalo „Umgangssprache slovenisch“ za se in za svoje otrake. — Ampak tudi ta madež ne sme ostati na Celovcu in o tem piše organ tukajšnjih prusijanov „Blätter für die Alpenländer“ v listu od 11. t. m. sledeče: „Selbstverständlich haben nationale Heisssporne diese Gelegenheit zu Demonstrationen sich nicht entgehen lassen. — Die Mitglieder der Čitalnica, so wie andere haben als „Umgangssprache“ das „Slovenische“ eintragen zu müssen geglaubt. — Die vorgefallene Demonstration ist einfach lächerlich und zwar umsomehr, als dieselbe auch im Volkszählungsakte unberücksichtigt bleiben wird, da die Angabe der slovenischen Umgangssprache in Kla-

son, krčmar, malo pikiran zato, ker se njegovo mesto še toliko ne prizna, da se celo ulic nehče videti, in pa tudi zato, ker nij bil še popolnem umirjen, če ne bode jel tujec konkurirati sè svojo veliko karavano pastij in družih stvarij, ki so, vlečene od volov, počasi sem valile se.

„A, tam? — da, je uže res, merci messieurs“, vsklikne mali dedec, zasučé svojega šarca proti zaznamovanemu kraju, okolo kate-rega jaše nekaterekrati in ga prizna pripravnim. Potem pa, uklonivši se mirno za njim zrečima možema, zbode konjiča z ostrogama, ter odjaha nasproti valečej se mu rajdi.

Se ve da je imel steward dosti uzrokov, čuditi se; kajti monsieur Bertrand je bil istinito prva duša, ki je poskusil z vozovi, polnimi žive pošiljatve, v puščavo zjedinjenih držav prodreti, kjer so vse zveri uže prav doma; in menda je imel prav, ko je misli, da bodo njegove zveri ravno prebivalstvo teh krajev zapimivale, ker akopram so znali, da se jih dosta nahaja okolo v gozdu, ipak nijso nigdar imeli

prilike tako mirno opazovati jih, kakor zdaj, ko jim bode on kazal jih varno spravljene za železnimi palicami. A monsieur Bertrand bode pa tudi izkusil, da sta različni stvari veseeliti se in to veselje plačati.

Po njegovem ukazu zapeljali so došle vozove v polukrog, ali bolje, tako, da so vozovi notranji prostor od treh strani oklenili. Ko se je to zgodilo, so ljudje vole izpregli, jim obesili zvonce na vrat in jih potem slobodno izpustili. Monsieur Bertrand pa je pričel vse male kletke, ki so bile zagnene na vozéh, v red spravljati, druge pa postavljati, katere je razložene soboj vozil.

Mej tem so psi nabrali se okolo rajde, ter jeli tako neusmiljeno tuliti in lajati, da bi vsak drug navaden človek na mestu oglušil; a mali Francoz jih nij proč gonil, — vsai bi bil to tudi brezvspešen trud, — ampak njih lajanje smatral je za dober kup naznanilo svojih znamenitih stvarij, katere bodo s tem še bolj radovednost njih gospodarjev vzbudile. In

istinito nij trajalo dolgo, in celo Wilson zatre svoje neopravičene predsodke, kateri so se mu takoj vrinili, ko je v prvič ugledal tujca, ter polagano stopi en korak bliže s stewardom, opazovaje Francoza, ki je ravno jedno kletko postavil in zavrtal notri železne palice.

Ko so možje stopili k omaricam, — steward še zmirom s puško, na rami obešeno — jeli so psi tako razsajati in tuliti, da se je dozdevalo, da bodo planili na te omarice in vse raztrgali, kar je bilo v njh. Govoriti pa je bilo do cela nemogoče, in ko se je ta peklenški hrup le malo poglobel, stopil je Wilson, ki je tega uže komaj čakal, k Francozu ter ga nagovori:

„Čujte, sir —“

„Monsieur?“

„Ajaj!“ pa pravi prebivalec svojega mesta, nij umel tega tujega golčanja.

„S čim vam morem ustreči, sir?“ popraví Francoz, ter se prijazno ogne tujej besedi, akopram v jako nerodnej angleščini.

genfurt von Amtswegen als unrichtig corrigiert werden wird." Ravno v tem smislu poroča tudi vladna „Klagenfurterica“ v listu od 12. t. m., tedaj je reč verjetna. To je po mojem mnenju surovi akt, katerega se mora vsak pošten Nemec sramovati. —

To je tedaj tlačenje nemštva? ne, to je ravnopravnost v nemškem smislu. „Deutsche Zeitung“ je zadnje dni decembra posebno na Češkem, Moravskem in Poljskem mej Slovani stanujočim Nemcem priporočala, naj vsak brezobzirno na faktilno „Umgangssprache“ svoj materni jezik vpiše, ker grdo bi bilo za vsakega, kdor bi se tega sramoval. — Za Slovane in Slovence se ve da tu velja spet pregovor: Ja, Bauer das ist etwas anderes.

Ali si bomo pa mi pustili to dopasti? ali nij to za slovenske poslance v državnem zboru dosti gradiva? Tam je treba proti takim nepravilnostim glas povzdigniti in protestirati zoper tako narejene statistične številke, na katere se bo gotovo vlada opirala. C.

S Krasa 11. jan. [Izv. dop.] Kar so Komenci toliko let prav težko pogrešali, to so koncem vendar in sicer v obilnej meri dosegli. Naša trirazredna šola je namreč tudi četrti razred, izvrstne nove učitelje in po prizadevanji gospoda župana Miroslava Švara tudi močno potrebni šolski vrt pridobila. — Vsled teh pridobitev je ta šola temeljito preustrojena, ter se sme za popolnem vrejeno, da za izgledno šolo v pravem pomenu besede smatrat. Naši otroci, ki so se prejšnja leta šole kakor strupene kače ogibali, obiskujó jo zdaj ukažno in skoraj v popolnem številu.

Vspehi še ne trimesečnega obiskovanja šole so dosledno v vsakem obziru nepričakovani, in posebno v glajšem vedenju v cerkvi, v šoli in izvan šole. Pa tudi imamo tako učiteljsko osebo da smo lahko z njim ponosni.

V tem namenu si štejem v dolžnost gospod vodju kakor tudi ostalemu učiteljskemu osebju najtoplejše priporočiti: naj se kot vestni pedagogi, izkušeni rodoljubi in iskreni Avstrijanci na znani ponemčevalni ukaz le toliko ozirajo, kolikor obzira vredeje — uvažaje da se isti splošno priznanim pravilom pametne odgoje, obstoječej enakopravnost vseh narodov zadevajoče postavbe, in izrečenemu načelu sadašnje vlade — ki hoče vsakemu svoje ohraniti, vpira; naj nadalje pomisli: da nam nemščina pri izvrševanju svojih poljskih in drugih kmetijskih opravil prav nič ne hasne, da niso Nemci še nigdar kaj koristnega Slavjanom že-

leli, in da vse nam po istih vsiljene ponudbe le njih lastne strankarske namene, to je germanizacijo in gospodarstvo nad nami pospešujejo.

Po resnem prevladu tu naštetih razlogov bodele gospodje učitelji lahko vrednost zgorej omenjenega ukaza spoznali, ter jo na merilu podučevalnih pomočkov prav globoko zdolaj pod ničlo načrtano našli.

Domače stvari.

— (Ljudstveno gibanje v Ljubljani.) Leta 1880 je bilo v Ljubljani v stolnej fari rojenih 45 (lani 51), — umrlo jih je 64 (lani 61), — poročenih 27 parov (lani 23). — Pri sv. Jakopu rojenih 179 (lani 165), — umrlo 129 (lani 178). — poročenih 49 parov (lani 55). — V frančiškanskej fari rojenih 230 (lani 197), — umrlo 183 (lani 174), — poročenih 58 parov (lani 77). — Pri sv. Petru rojenih 313 (lani 273), — umrlo 308 (lani 294), — poročenih 73 parov (lani 62). — V Trnovskej fari rojenih 91 (lani 71), — umrlo 70 (lani 68). — poročenih 20 parov (lani 20). — V deželnej bolnišnici jih je umrlo 432 (lani 465). — Tedaj je bilo v Ljubljani skupno rojenih 876 (l. 757), umrlo jih je 1186 (lani 1240, poročenih 227 (lani 217) parov.

— (O novej klavnici.) V sredo so se na tukajšnjem magistratu odprle ponudbe, ki so došle glede zidanja. Bilo je vseh ponudb 28, mej temi tri za sprejem celega zidanja. Ponudniki kamenoseški so vsi zahtevali, da se dotična svota zveksa.

— (Literarno zabavno društvo Triglav v Gradci) ima v soboto 15. redno zborovanje. Spored: 1. Čita se zapisnik. 2. „Slovani od začetka do razdeljenja v plemena“ predava g. Gabron. 3. Kritika. 4. Poročilo o zadnji svečanosti. 5. Knjižničar poroča o stanju knjižnice. 6. Razgovor o Vodnikovej svečanosti. 7. Posameznosti. Krčma: „zur Kaiserkrone“, Färbergasse. Začetek ob 8. uri zvečer.

— (Z Dunaja) se nam 12. t. m. piše: Slovanski vseučiliščniki in „slovansko pevsko društvo na Dunaji“ napravijo dne 27. jan. t. l. v cvetličnih dvoranah dunajskega vrtogradnega društva veliko akademijo na korist Zagrebčanom po potresu poškodovanim. Sodelovalo bode pri tej akademiji več umetelnikov in umetelnic, tako da obeta večer zelo zanimiv biti. Petek dne 15. t. m. ima slovansko pevsko društvo po pevskej vaji prvi „jour fix“.

Slovenskih pevcev, ki redkokrat zahajajo v pevske vaje, uljudno prosimo, da ta večer pridejo gotovo.

— (Grozovit padec.) Z Dunaja se nam piše 12. t. m.: Minolega tedna neki večer izprehajal se je cand. prof. Jan. Suppan z nekim svojim tovarišem v bliži Zgornjega Sieveringa. Nad gostilno „zum Steinbruch“ je zrašččen grič sè strmo pečino, nad šestdeset črevljev visoko. Tija gori prispevši se je Suppan zavihtel preko varnostne ograde, da si mu je prijatelj odgovarjal, naj bi tega ne storil. Tudi dve ženski, ki sta drznega mladeniča z daleč opazili, jeli sta v svarilo kričati nad njim. Toda, uže je bilo prepozno. Suppanu je ali izpodrsnilo se, ali pak se je preveč sklonil za klobukom, ki mu je odletel raz glavo, s kratka: padel je v globino, kjer so ga vsega pobitega, a vendar še živega našli. Na glavo je dobil več krvavečih ran, katere mu je prizadelo ostro kamenje; na levi nogi ima piščal, a na desnej kost v stegni čisto zdrobljeno. Nesrečnik, ki zdaj leži v dijaškem oddelku dunajske občne bolnice, in ki bode teško še okrevaj, je še le 25 let star ter rojen na Vranskem. Studirati je pričel gimnazijo jeseni leta 1868 v Kranji, nadaljeval pozneje v Celovci, a leta 1873/4 je v VI. razred prišel v Ljubljano, kjer je tudi l. 1876 zvršil srednje šole. Kadar bi bil prihodnje jeseni napravil izpit iz zgodovine in nemščine, hotel se je mladi mož oženiti, ker je imel uže zbrano nevesto — ali, lepe nadeje o srečnejši bodočnosti se nesrečnemu mladeniču menda nigdar ne bodo izpolnile.

— (Ljutomerski okrajni glavar) g. Premerstein je prestavljen za okrajnega glavarja v Ptuj.

— (Novi petaki) podobni novim desetakom bodo izdani z dnem 1. julija.

— (Večerni govori o sredah v katoliškej družbi) se nadaljujejo. Zadnje sredo je govoril gosp. špiritual J. Flis, poprej trikrat pa gosp. J. Jerič o svojem potovanju v gorenji Amergav in po raznih nemških mestih. Čvrsti govori in mične obravnave so vredne, da naj bi bilo prav obilno poslušavcev.

— (Pritombolikatoliške družbe) poslednjo nedeljo je bilo vse napolnjeno. Izvrstno govoril je g. katehet A. Kržič.

— (Duhovenske spremembe.) V ljubljanskej škofiji: Č. g. J. Žan gre za duhovnega pomočnika v Rovte. — V Krškej škofiji je č. gosp. Peter Funder, kanonik in vodja škofijske pisarne, od stolnega kapitela izvoljen za kapitelskega vikarja.

— (V Samoboru) je umrl č. P. Adalbert Potokar, rojen v Mokronogu 1846, posvečen 1870.

— (V Črnomelji) razsajajo hude osepnice (koze), ne samo navadne, ampak tudi črne. En sam dan je bilo 7 obhajanih in 4 so bili pokopani.

— (Ptujška čitalnica) priredi v teku predpusta t. l. naslednje veselice: dne 23. januarja: tombolo in ples; dne 13. februarja: veliko veselico s petjem in plesom; dne 27. februarja: tombolo in ples.

— (Vabilo k veselici), katero napravi solkanska čitalnica dne 16. januarja 1881. v Verdikonovej dvorani. Spored je: I. del: 1. Petje: Naglo bratje. 2. Govor. 3. Petje: Bože živi. 4. Deklamacija. 5. Petje: Što cutiš. 6. „Star vojak in njegova rejenka.“ Gledališna igra v dveh dejanjih; igra jo šolska mladina. 7. Petje: Jadransko morje. II. del: Tombola z dvema dobitkoma 1 kartela 10 kr.

„Kam pa hočete iti, če se sme vprašati?“ poizvedava krčmar, ki nikakor nij mogel verjeti, da je tujec prišel jediao le zavolj svojih živalij tu sem, potem pa da bi obrnil jo zopet nazaj.

„V Little Rock, od tam v Arkansas-Post mimo Arkanza, v Napoleon in Misisipi.“

„A aba!“ mrmra stavec, kateremu nij šlo v glavo, zakaj da potuje tujec, ki hoče v Misisipi, od tega ravno proč; „a po ónem potu okolo“, — pokaže s palcem čez pleče, — „bilo bi bližje“.

Francoz pa se zasmeji, migne z ramo in pravi:

„Da, res je monsieur — gospod, sem hotel reči; a da se pride po svetu, ne sme se iti zmirom po ravnej črti, ampak romati ker navskriž, skočiti zdaj sem, zdaj tja“.

„Da, da — vsaj je na lovu prav tako“, pritrjeva odgovori steward; a malo nerodno bi se mi zdelo, okolo s tako ropotijo — mirno Dik, Vat mirno, psi, vsaj nam boste bobnice

prodrli s svojim tuljenjem, — proklete živali — s tako le ropotijo okolo vozariti“.

„Bog vé, kaj da povsodi tu notri tiči?“ dé Wilson, stopivši k skrinjam in hoče skozi zagrinjalo pogledati v jedno, — „udari me, če niso to prave pravcate volčje pasti, — a pri nas bi menda noben volk ne šel za te železne grablje — notri pa vendar nekaj kljuje.“

„Prosim, sir, pustite!“ vsklikne Francoz; a uže je stari prebivalec gozda s palčko, katero je imel v roki, zagrinjalo jedne skrinjice malo privzdignil. A kakor od strele zadet, odskoči nazaj prestrašen, kajti kosmata rjava roka segla je vna mej železnimi palicami, ter mu je palico iz roke iztrgala. Wilson je obstrmel, kakor da bi bil pošast videl.

„Blagoslovi mi dušo, kaj je bilo to?“ kriči potem ter odskoči še par korakov nazaj, boječ se, da bi ona roka ne segla še enkrat ven in bi potem kaj več ne prišla. — „Al' grize, očka?“

(Dalje prih.)

Pričetek točno ob 5. uri zvečer. — Vstopnina za neude 20 kr. Zarad dobrodejne namena: „v pomoč po potresu unesrečenim Zagrebčanom“ se darežljivosti p. n. udeležencev, udov in neudov toplo priporoča
društveni odbor.

Razne vesti.

* (Vojaški zapovednik nižavstrijski), fcm. baron Marojčić, je vsem nižavstrijskim brambovskim bataljonom poslal razglas, javljajoč, da je bil čisto uže primoran proti brambovskim oficirjem, kateri so v službi grdo ravnali z vojaci, pričeti vojnopravno preiskavo in da je baš v zadnjem tacihi slučaje za krivca spoznani oficir bil obsojen na štiri mesece zapora, poostrenega s posamnim zaporom in da je bil prestavljen v drug brambovski bataljon kot prostak z najnižjo plačo. Ta kazen se je razglasila v svarilo vsem častnikom, kateri imajo opravka z vojaci.

* (Gledališče zgorelo) je dne 9. januarja zjutraj v ruskeji trdnjavi Kronstadt, ležečej na otoku ob izlivu reke Neve. Gledališni paznik in njegova družina, skupaj 7 ljudi, je poginilo pri tem požaru.

* (Odvetnik v zaporu.) Dne 10. t. m. je bil v Gradci nek odvetnik v zapor dejan zarad goljufije.

Listnica uredništva. G. C. Vselej ustrežete.

Dunajska borza 14. januarja.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih . . .	73	gld.	—	kr.
Enotni drž. dolg v srebru . . .	74	"	—	"
Zlata rente . . .	88	"	50	"
1860 drž. posojilo . . .	130	"	75	"
Akcije narodne banke . . .	820	"	—	"
Kreditne akcije . . .	2-5	"	40	"
London . . .	118	"	55	"
Srebro . . .	—	"	—	"
Napol. . .	9	"	37 1/2	"
C. kr. cekini . . .	5	"	57	"
Državne marke . . .	58	"	10	"

Zdrav deček,

ki zna slovenski in nemški, sprejme se takoj v neke prodajalnici se špecerijem in mešanim blagom (v prav dobri hiši). — Natančneje pove J. Klauer, trgovec se špecerijem in mešanim blagom, na Reselovem trgu št. 1. (27—1)

A. DEBEVEC,

Rimska cesta (Gradišče) 19.

Salonski premog

od 50 kilo višje.

Suha drva,

cela in razkrojena.

po 1, 1/2 in 1/4 sežnja ter v žakljih (à 30 kr.),

z dovažanjem na dom po najnižjih cenah. (13—6)

Gospod Jakob Alčševac.

Ker vi „Brenčeljnov“ naročino zaostalo tako ostro terjate, zatoj oprostite, da vas tudi jaz po tem poti opomnim, da mi za celo pretečeno leto plačanega „Brenčelja“, katerega pa nijsem nobene številke preel, pošljete; najljubše mi pa bo, ako mi denar povrnete.

Ježica, 12. januarja 1881.

(25)

Aleš.

Voščene sveče

iz tovarne

Luigi Baderja v Gorici,

iz pravega čebelnega voska, brez vsake pritikline, se dobé po 2 gld. 50 kilo s poštnino in zabojem vred, kamor koli si jih kdo naroči, in tako, da se plačajo vsaj v teku jednega leta brez obresti za dolg, v štacuni

26—1)

Janeza Fabijana,

na Valvazorjevem trgu št. 2, v Ljubljani.

Gostilna „pri fajfi“,

Lingarjeve ulice,

vsako soboto

(555—7)

friske pečene klobasice, jeterne, krvave in kranjske klobase.

Avstrijski najboljši

sladni izlečki,

(606—7)

pravi štajerski

bonbon

od planinskih zelišč in trpotca, zoper kašelj, hripavost, boleznj v pljučah, vratu in prsih ter jetiko od

Jurij Froscha v Gradci.

Moj sladni bonbon stoji na razpolaganje vsakemu profesorju, doktorju ali kemiku, da ga preišče. — Zahteva se naj tedaj samo „z nova zboljšanega sladnega bonbona“ od Jurij Froscha v Gradci.

Ob jednom dovoljujem se priporočati svoj

trpotčev sok,

velika steklenica gld. 1. — } z navodilom za
majhena " " .50 } rabo.

Priporočam tudi svoje

kandite.

Fabrika in zaloga, od koder se pošilja, je v Gradci: Lagergasse št. 19.

Zaloga v Ljubljani: Julij pl. Trnkoczy, lekar; J. Weidlich, M. Achtschin, Fr. Fortuna, Jos. Schlaffer, J. Luckmann

Ces. kralj. izklj. priv.

Wilhelmov tekoči zeliški sedativ

„BASSORIN“

od

Franc Wilhelma, lekarja v Neunkirchenu,

jedino, katero je visok c. kr. zdravstveni urad preiskal in potem odličilo nj. veličanstvo cesar Fran Josip I. z izključnim privilegijem.

To sredstvo je priredel, kateri, ako se z njim namaže, čini pomirovalno, dobro, olajšujoče v slabosti na živcih, bolečinah na živcih, živčnih boleznih, telesnej slabosti, revmatičnem živčnem trganju po udih, zoper revmatizem, trganje po udih, bolečine v mišicah, zoper bolečine na obrazu in po udih, gih, revmatizem, glavobol, omotico, šumenje po ušesih, bolečine v križi, zoper slabost udov, posebno pri dolgem potovanju (vojakom, gozdarjem) zoper zbadanje ob straneh, nervozne boleznj vsake vrste, tudi zoper zastarel revmatizem.

Jedna bučica z zdravniškim navodom stane 1 gl. a. v. Za kolek in zavoj 20 kr. posebe. Prodaje tudi: (20—1)

V Ljubljani: Peter Lassnik.

V Brodu Eug. Schreppel, lekar. V Gradci J. Purgleitner, lekar. Wend. Trnkoczy, lekar. V Zagrebu Sig. Mitlbach, lekar.

Umrlj so v Ljubljani:

13. januarja: Franca Kos, delavčeva žena, 35 let, na poljanski cesti št. 40, za vnetico trebušne mrene. — Ana Kompačar, 65 l., na kongresnem trgu št. 17, za srčno napako.

Tucl.

13. januarja:

Pri Slonu: Vodničar iz Dunaja. — Perisutti iz Logatec. — Cambrigio iz Trsta. — Radmann iz Dunaja. — Danzinger iz Dunaja. — Pri Malici: Jelovšek iz Vrhnike. — Hradez iz Grada. — Musil iz Kočevja. — Kollet iz Pešte.

Zoper jetiko! Radgostski univerzalni čaj

rožnovski maho-rastlinski celtilčki,

priporočajo se posebno

za vse, tudi za zastarane boleznj na pljučah, za srčne, prsne in vratne bolečine, posebno za sušico, želodčevo slabost, za splošno slabost čutnic in začenjajočo se pljučnico!

Veliko število priznanskih pisem razpolagajo se v prepričanje

Gospod lekar J. Seichert v Rožnov.

Prosim, pošljite mi še jedenkrat 2 zavitka radgostskega čaja in 4 škatlice rožnovskih maho-rastlinskih celtilčkov. Princ Danili so celtilčki dobro deli in snedel jih je celi 2 škatlici. Baš tako izvrstno se je pokazal vaš čaj. Priloženo je 4 gld. 10 n. av. v. Z visokim spoštovanjem

dr. pl. Radić,

kn. črnogorski dvorni zdravnik. V Cetinji Črna gora, 24. maja 1877.

Vaše blagorodje!

Dolžnost mi je naznaniti vam, da so iz vaše lekarne naročeni rožnovski maho-rastlinski celtilčki in radgostski čaj mojej bojni soprogi postali prava dobrota. Zato moram vam, čestiti gospod, izreči svojo najiskrenejšo zahvalo za čudotvorno ozdravljenje, katero se imam zahvaliti vašemu zgravilu. Vaše blagorodje prosim z nova, da mi svoj ga izvrstnega radgostskega univerzalnega čaja pošljete še dva zavitka proti povzetju.

Vašemu blagorodju poplunem ndani (521—2) Viktor Szymanski,

graščinski in gozdni oskrbnik.

Bronica, 5. oktobra 1876.

P. S. Ne bodem opustil razglasiti slave vašh izvrstnih zdravil tudi po poljskih časopisih.

Čestiti gospod!

Zoper hudo prehlajenje v vratu, katero imam uže dolgo, se mi je od več stranij priporočalo vaš izvrstna zdravila. Prosim vas tedaj, pošljite mi s postnim povzetjem čaja 2 zavitka in rožnovskih maho-rastlinskih celtilčkov 4 izvirne škatlice. Spoštovano

A. Bratke,

župnik v Vöslavu, Dolenje Avstrijsko. Vöslav, 6. novembra 1879.

Od tega po zdravniške razložbi in predpisih pripravljene čaj, vejj za 14dnevno rabo pripravljene paket z nakazom o rabi 1 gld. av. v. Jedna originalna škatlja Rožnovskih maho-rastlinskih celtilčkov 50 kr. Za kolek in zavijanje pa 10 kr. posebe.

Radgostski univerzalni čaj in Rožnovski maho-rastlinski celtilčki dobivajo se jedino le v lekarni J. Seichert v Rožnovi na Moravskem, in razpošiljajo se naročila na vse strani proti postnemu povzetju.

Da je pa p. n. občinstvu bolj priročno, imajo tudi zaloge sedeči lekarji: W. Mayr v Ljubljani, W. König v Mariboru, S. Mittelbach in J. Cejbeke v Zagrebu, Barmherzige Brüder in A. Nedved v Gradci, A. Marek in J. Kupferschmied v Celji, O. Russheim v Lipnici, Carl Grabacher v Murau, J. Illing v Rottenmanu, W. Thurnwald v Celovei.

Zaloge

napravile se bodo v vseh lekarnah in večjih prodajalnicah materialnega blaga.

Doktor Horstova jedino prava voda za oči, pripravljena natanko po starem rodbinskem receptu tega svetovno slavnega zdravnika za oči, pripravna je za okrepljenje in vzdržanje vida v vsakej starosti; v kratkem ozdravi ne da bi bolnika motila v njegovem poklicu, frišni ali stari prisad na očeh, pege na rožnici in kašo ter odpravi sitno solzenje.

Izvirna steklenica z navodom za rabo velja 70 kr., za kolek in zavoj 10 kr. več.

Prava se dobi samo naravnost iz lekarne v kopelišči Rožnavi.

Rožnovski cvet za žijce, hitro in trajno zdravija pučko, trganje po udih in vsake vrste slabost v živcih in kitah, Izvirna steklenica 70 kr. av. v., za kolek in zavoj 10 kr. več. Pravi se dobi samo naravnost iz lekarne v Rožnavi (Moravska).